

İslam Beytullah ERDİ

Türk Dili, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat dergileri yazarlarından romancı, hikâyeci, çevirmen ve gazeteci İslam Beytullah Erdi, 6 Ocak 2014 Pazartesi günü Ankara'da hayata gözlerini yumdu. Cenazesi, 7 Ocak 2014 Salı günü Ankara Karşıyaka Mezarlığı Camisi'nde kılınan ikinci ve cenaze namazlarının ardından Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verildi.

25 Nisan 1940 tarihinde Bulgaristan Razgrat Bisertsi'de doğdu. Razgrat Pedagoji Okulunu bitirerek öğretmen oldu (1960). Sekiz yıl öğretmenlik, okul müdürlüğü yaptıktan sonra gazetecilik mesleğine geçti (1968). On sekiz yıl Sofya'da yayımlanan *Yeşil Işık* gazetesinin Sliven ve Burgaz/Burgas muhabiri olarak görev yaptı. Bulgaristan Gazeteciler Derneği Sliven Şubesinde Genel Sekreter olarak hizmet verdi (1976-1980). Türk adlarının Bulgar adlarıyla değiştirilmesine karşı çıktığından 1985'te tutuklanıp Belene Cezaevinde yatırıldı. İşkence gördü. Bir yıl sonra Sofya'ya getirilip Montana şehrinde bir köye sürgün edildi (1986). Burada da rahat bırakılmadı. Türkçü tutumundan dolayı sınır dışı edildi ve Türkiye'ye geldi (1989). Ankara'da çevirmenlik, İngilizce öğretmenliği yaparak geçimini sağladı. T.C. vatandaşlığına kabul edildi. İLESAM, TÜRKSAV (Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı) gibi kuruluşlarda Yönetim Kurulu üyeliği yaptı. Ankara'da yaşıyordu.

Ortaokul sıralarında yazmaya başladı. Hikâye, yazı ve halk kültürü derlemeleri, 1954 yılından itibaren, henüz 14-15 yaşlarında Bulgaristan'da *Tuna Gerçeği, Halk Gençliği, Yeni Işık, Yeni Hayat, Slivensko Delo* gazete ve dergilerinde yayımlandı. Bulgarcadan Türkçeye, Türkçeden Bulgarcaya çeviriler yaptı. Memduh Şevket Esendal'ın bazı hikâyelerini Bulgar okuyucuya okutmayı başardı. Türkiye'de yaşamaya başladıktan sonra yoğun ve yaygın yayın hazırlama imkânına kavuştu. Hikâye ve çevirileri, makaleleri *Türk Dili, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat, Türk Edebiyatı, Yeni Ses, Yüce Ereğ, Tuna, Balkanlarda Türk Kültürü, Kardeş Kalemler, Diyanet Avrupa, Diyanet Avrasya, Diyanet Çocuk, Balkanlılar, Damar, Bizim Külliye, Alternatif Sanat, Karınca, Evlad-ı Fâtihan* gibi dergilerde yer aldı. Yurt dışında da yayın hayatını sürdürdü. *Şafak* (Yunanistan), *Birlik, Sesler* (Makedonya), *Bay* (Kosova), *Oğuz Yurdu, İstidad* (Azerbaycan), *Ümit, Kaynak, Gönül, Balon, Deliorman, Hoşgörü, Jajda, Avtograf, Slivensko Delo* (Bulgaristan) dergi ve gazetelerinde edebî ürünlerini yayımladı. Bulgaristan'da İslam Beytullah, Türkiye'de ise İslam Beytullah Erdi imzasıyla tanındı.

Eserleri, tür ve ilk baskı yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

Hikâye: *Gelinuçtu* (1998), *Tutuklunun Sevgilisi* (2003), *Vicdanın İsyanı* (Bakü, 2001), *Beleg ot Roza* (Sofya, 2004), *Yaşamak Hakkı* (Bakü, 2005), *Gümüş Kakmalı Ağızlık* (2007, gezi notları da var).

Roman: *Aşkı Arayanlar* (2000), *Uzun Bir Gece* (2009).

Anı, Araştırma: *Güneşi Ararken* (1996), *Biserts'i'ye Hiç Gittiniz mi?* (2006).

Deneme: *İnsanı Düşündüren İnsan* (1997), *Sınırlar Ötesinde Türk Kalmak* (2009).

Gezi: *Romanya ve Bulgaristan Yollarında Yirmi Beş Gün* (2011).

Röportaj: *Po Horizontite na Sveta/Dünya Ufuklarında* (Sliven, 1982).

Çeviri:

a. Türkçeden Bulgarcaya: *İslam Muthuluk Yolu* (2002), *Özet Olarak İslam* (2002), *Kur'an Okumaya Giriş* (2003), *Temel Dinî Bilgiler* (2003).

b. Bulgarcadan Türkçeye: *Balkan Ülkelerinden Masallar* (2003), *Özüne Dön Halkım* (2004).

Hakkında, Yrd. Doç. Dr. Nazlı Rânâ Gürel ve Yrd. Doç. Dr. Zeki Gürel'in yazdığı *İslam Beytullah Erdi / Hayatı, Sanatı ve Eserleri* adlı kitap 2012 yılında Ankara'da yayımlandı.

Rusça ve Bulgarca biliyordu.

İki defa evlendi. Son eşi Fahriye Hanım'dır. İlk evliliğinden kızı Nevin ve oğlu Alper, ikinci evliliğinden de kızı Çiğdem bulunmaktadır.

Bulgaristan Türk edebiyatının önde gelen kalemlerinden biriydi. Eserlerinde Bulgaristan Türklerinin yaşadıklarını etkili bir biçimde anlattı. Hikâye ve romana yansıtmayı başardı. Ruhu şad olsun!

Fatma Güzide TARANOĞLU

Ünlü şair Faruk Nafiz Çamlıbel'in "Sultan Şaire", Ahmet Tufan Şentürk'ün de "Toprak Ana" lakabını taktıkları; şair, *Gülpınar* dergisi (Mayıs 1976 - Mayıs 2005, 349 sayı) yayımcısı Fatma Güzide Taranoğlu, tedavi edilmekte olduğu Ankara Bayındır Hastanesinde 30 Aralık 2013 Pazartesi günü hayata gözlerini yumdu. Cenazesi, 2 Ocak 2014 Perşembe günü, Kocatepe Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından, vasiyeti üzerine 2005 yılında kaybettiği Ordu Milletvekili (1973-1980) Bilal Taranoğlu'nun Karşiyaka Mezarlığı'ndaki kabrinde toprağa verildi.

Fatma Güzide, 28 Ocak 1922 tarihinde İstanbul'da doğdu. Babası Üsküp kökenli kimyager, eczacı Rıfat Bey, annesi ise Zübeyde Nevres Hanım'dır. Soyadı Kanunu'ndan sonra ailesi Gülpınar soyadını aldı.

İlkokula, yaşı büyültülerek (1 Temmuz 1920) babasının görev yeri Konya Ilgın'da başladı. Babasını küçük yaşta kaybetti (1932). İlkokul diplomasını alınca, annesi iki evladıyla İstanbul'a döndü (1932). İstanbul Kız Lisesini bitirdi. Emlak ve Eytam/Emlak ve Kredi Bankasında memuriyete başladı (1940). Tıp Fakül-

tesi öğrencisi Bilal Taranoğlu ile evlendi (1940). Eşi doktor olunca (1945) onunla birlikte Ordu Perşembe, Gölköy, Samsun Çarşamba ve Giresun'da bulundu, sosyal yardım kuruluşlarında görev aldı. Eşinin tayini üzerine Ankara'ya yerleşti (1961). Ankara'da Çocuk Esirgeme Kurumu, Türk Kadınlar Birliği, Türkiye Yardımsevenler Derneği, Türkiye Aile Planlaması Derneği, İLESAM, MESAM, Folklor Araştırmaları Kurumu, Söz Yazarları ve Bestekârları, Editörleri Derneği gibi kuruluşlarda yöneticilik, üyelik yaptı. Evinde sanat toplantıları düzenledi.

Şiir yazmaya lise yıllarında başladı. Emlak ve Eytam Bankasındaki görevi sırasında, çalışma arkadaşlarından şair Ziya Osman Saba'ya şiirlerini gösterdi. Şairin teşviki üzerine şiir yazmayı sürdürdü. Yine bu görevi sırasında (1940-1941), şair Saba'yı ziyarete gelen Yahya Kemal Beyatlı, Cahit Sıtkı Tarancı, Melih Cevdet Anday, Yaşar Nabi Nayır ve Faruk Nafiz Çamlıbel'le tanışma şansını yakaladı. Şiirlerini yayımlamaya 1961'de başladı. İlk şiirleri *Çaba, Hayat, Yeni Hayat* dergilerinde basıldı. İlk şiir kitabı *Merhaba Dostum* 1967'de yayımlandı. *Yeni Tanin* gazetesinde sanat sayfaları düzenledi (1969). 1970 yılından itibaren *Zafer* gazetesinde "Kadın Kalemiyle" köşesinde yazılar yazdı. 1974 yılında ilk şiir sergisini açarak şairlere yeni bir ufuk kazandırdı. Kızlık soyadı "Gülpınar" adıyla bir yayinevi kurup (1976), aylık *Gülpınar* fikir, kültür, sanat, edebiyat dergisini yayımlamaya başladı. Dergisini Mayıs 1976-Mayıs 2005 tarihleri arasında 349 sayı çıkarmayı başardı. Dergisinde pek çok yeni şair ve yazarın yetişmesine fırsat verdiği gibi halk şairlerinin şiirlerini de unutulmaktan kurtardı. *Gülpınar* dergisiyle ilgili inceleme ve bibliyografya Dr. Salih Okumuş, Mehmet Nuri Parmaksız ve Sait Bayram tarafından hazırlanarak Zinde Yayınevinde İstanbul'da yayımlandı (2012).

Sürekli basın kartı sahibiydi.

Şairin şiirleri başta kendi dergisi *Gülpınar* olmak üzere *Hisar, Çaba, Hayat, Yeni Hayat, Bahçe, Sesimiz, Eflatun, Yeni Adam, Ajans Türk, Güvercin, Çocuk ve Yuva* ve *Türkiye* dergilerinde basıldı. Hece ve serbest ölçüyü başarıyla kullandı. Hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerin bir bölümü Alâaddin Yavaşca, Bilge Özgen, Erol Sayan, Sabri Süha Ansen, Yusuf Nalkesen, Muzaffer İlkar, İrfan Özbakır, Gültekin Çeki, Necdet Tokatlıoğlu, Akın Özkan, Ali Şenozan, Yücel Aşan, Osman Babuşcu, Erol Evgin, Ünsal Silleli ve Turgut Aksoy gibi ünlü bestekârlarca bestelenerek TRT repertuvarına girdi. Repertuvara giren 45 şiirinin içinde en ünlüleri şunlardır: Tadı yok sensiz geçen ne baharın ne yazın, Kanımda kıvılcım canımda ateş, Bir şarkı yazdım sana, Ağlasan söz olur gülsen söz olur, Güzelsin doyumaz bir çiçek gibi, Sana sevgi taşıdım, Aşkın ellerin olsun, Sevilen bir ateştir, Bir gülüşün bin ümit. Repertuvar içi, dışı bestelenen şiirlerinin toplam sayısı 123'tür.

2003 yılında özel kitaplığını Ordu Gülyalı'da bir halk kütüphanesi kurulmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığına bağışladı. İlçede Gülyalı Güzide Taranoğlu Halk Kütüphanesi açıldı. Adı ayrıca bu ilçede bir bulvara ve durağa da verildi. *Gülpınar*'da halk kültürü araştırmalarına ve halk şairlerinin şiirlerine yer verdiği için 1996'da Folklor Araştırmaları Kurumunca "Türk Folkloruna Hizmet Ödülü"ne layık görüldü.

Evindeki bütün mektup, belge, kitap ve dergilerle yayınlarının telif haklarını Emlak Bankalılar Sağlık ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı (TEVAK)'na bağışladı.

Kitapları tür ve ilk baskı yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

Şiir: *Merhaba Dostum* (1967), *Mut-*

lu Acı (1968), *Toz pembe* (1969), *İnsanlar Mutlu Yaşasın* (1972), *Ve Mutluluk Çiçek Açar* (1975), *Sözde Özler-Özde Sözler* (1976), *Huzur Çağı* (1981), *Umutlar Canda Çiçek* (1984), *Aşk Yılları Yenilmez* (1989), *Can Parçamız Çocuklar* (1993), *Şiiristanda Hecelerin Dili* (1997), *Bir Dalda Bin Çiçek/Toplu Şiirler* (1997), *Aşk Şiir=Hayat* (2002), *Sevgi Yağmur Aşk Güneş* (2003), *Bu Kitap Onun İçin* (2006), *Onu Andıkça Yaşıyorum* (2007), *Duygular Karmaşası* (2008), *Duygu Harmanım* (2009), *Akşamlar Yaklaştıkça* (2011), *Aşkım Benimle Biter* (2013).

Özdeyişler: *Diyorum ki* (1976).

Deneme: *Selamlarım* (1996).

Antoloji: *Aldanışlar Geçidi* (1978).

Hakkında Mustafa Ceylan tarafından hazırlanan *Sultan Şaire Toprak Ana Güzide Gülpınar Taranoğlu'nun Hayatı Eserleri ve Şiirlerinin Tahlili* (2000) ve Sabit Bayram'ın hazırladığı *Güzide Gülpınar Taranoğlu Hayatı Sanatı ve Eserleri* (2012) adlı kitaplar yayımlandı. Dr. Salih Okumuş, Mehmet Nuri Parmaksız ve Sabit Bayram *Gülpınar* dergisinin bibliyografyasının (2012) yanında *Güzide Gülpınar Taranoğlu'nun Yayımlanmamış Mektupları* adlı bir kitabı da aynı yıl okuyucuya sundular.

Ordu Milletvekili (1973-1980) Dr. Bilal Taranoğlu ile evliliğinden oğlu Osman Şanser ve kızları Ayşe Serpil, Ender Sevil bulunmaktadır.

Ülkemizde kadın şairler arasında haklı bir üne kavuşan Fatma Güzide Taranoğlu şairleriyle daima sanat dünyamızdaki yerini korumayı sürdürecektir. Ruhu şad olsun!

Adnan AZAR

Türk Dili yazarlarından, şair, hikâyeci ve senarist Adnan Azar 11 Ocak 2014 Cumartesi günü Ankara'da kanser tedavisi

gördüğü hastanede hayata veda etti. Cenazesi, 12 Ocak 2014 Pazar günü Ankara Gazi Mahallesi Merkez Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından Cebeci Asrî Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Azar, 18 Temmuz 1956 tarihinde Rize'nin Çayeli ilçesinde doğdu. TED Kayseri Koleji ile Ankara Ü DTCF Arkeoloji Bölümünü bitirdi. Bir süre ODTÜ'de sosyal bilimler eğitimi aldıysa da tamamlamadı. TRT'de yönetmen olarak görev alıp birçok TV film ve programı üretti. Aralık 2011 ayında TRT'deki görevinden emekliye ayrıldı.

Edebiyatın şiir dalına ilgi duydu. İlk şiiri *Oluşum* dergisinde yayımlandığında yirmi yaşındaydı (1976). Şiirleri 1976 yılından itibaren *Türk Dili*, *Varlık*, *Oluşum*, *Adam Sanat*, *Defter*, *Gösteri*, *E*, *Şiir-lik*, *Yarın*, *Edebiyat ve Eleştiri*, *Yeni Biçem*, *Yazko Edebiyat* gibi önemli edebiyat dergilerinde yer aldı. İlk şiir kitabı 1982'de basıldı: *Unutmak Suları*.

Hikâye dalında da eserler verdi. *Adam Öykü* dergisindeki hikâyeleri *Uçurumlar* üst başlığı altında okuyucuya sunuldu.

Senaryolar yazdı. Bazı sinema filmleri, TV dizileri ve kısa filmleri yönetti. *İstanbul 24 Saat* (1991), *Batık Aşkılar Müzesi*

(1995), yönetmenliğini yaptığı filmlerdir. *Samyeli* (2000), *Ay Işığı Neredesin* (2004) ise imzasını attığı TV dizilerindedir.

Unutmak Suları şiir kitabıyla Akademi Kitabevi 1982 Şiir Başarı Ödülü ve *Batık Aşklar Müzesi* filmiyle 1995 Altın Koza Film Festivali En İyi Kurgu Ödülü'ne layık görüldü.

Şiir kitapları ilk baskı yıllarına göre şunlardır: *Unutmak Suları* (1982), *Parçalanmış Zamanlar* (1997), *Yeni Zaman*

(1998), *Rüzgâr İstasyonu* (2000), *Beyaz Ayarı* (2007). YKY arasında çıkacak yeni şiir kitabını göremedi.

Rahmetli yazarın 1979-1980 yıllarında *Türk Dili* dergisinde üç şiiri ve bir kitap tanıtma yazısı yayımlandı.

Televizyon programcısı, spiker Nilgün Balkaç'la evliliğinden kızı Hazal bulunmaktadır.

Ruhu şad olsun!

Nail TAN